

Açık Kaynak Kodlu Yazılımlarda Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Etkileri

Özgür Burak DİNÇ
Institute of Informatics
Hacettepe University
Ankara, TURKEY

ozgur.burak.dinc@gmail.com

Dr. Yılmaz VURAL
Institute of Informatics
Hacettepe University
Ankara, TURKEY

yvural@hacettepe.edu.tr

Özet—Yazılım aktivistleri tarafından temelleri atılan ve bugün endüstride çok büyük yer tutan açık kaynak kodlu yazılımlar, kullanıcıya kendi verilerini yönetme ve kendi yazılımına sahip olma imkanı sağlar. Ancak çoğunlukla topluluklar tarafından geliştirilen bu tip yazılımların 2018 yılında Avrupa ve Türkiye'de yürürlüğe giren Kişisel Verileri Koruma Kanunu ile uyumu konusunda bazı problemler olacağı öngörülmektedir. Bu yayında bu problemler ve olası çözümleri anlatılmaktadır.

Anahtar kelimeler—açık kaynak kodlu yazılım, özgür yazılım, gdp, kvkk

I. GİRİŞ

Bilgisayar kullanımının yaygınlaştığı dönemlerde yazılım üretimi sadece donanım üreticilerin elindeydi. Yazılımlar donanım ile birlikte ya da ayrı paket olarak satılabilmekteydi. 1984 yılında Richard Stallman tarafından GNU projesi başlatıldı[1]. Free Software Foundation'ın (FSF) ve Open Source Initiative'in (OSI) kurulması ile birlikte yazılım dünyası da değişmeye başladı. [2]

II. AÇIK KAYNAK KODLU YAZILIM

A. Açık Kaynak Kodlu Yazılım Nedir

Açık kaynak kodlu yazılım(OSS), üreticisi tarafında kaynak kodları yayınlanmış, herhangi bir kişi tarafında kodları incelenebilen, değiştirilebilen ve geliştirilebilen yazılımdır[3]. Açık kaynak kodlu yazılımlarda kaynak kodu paylaşılmış olsa da yazılım GPL gibi lisanslar ile korunmakta ve yazılımın lisans dışında kullanılması engellenmektedir. Stallman tarafından ortaya atılan bir diğer düşünce ise özgür yazılımdır. Özgür yazılım, kaynak kodların yazılımın özgürce kullanılmasına izin verilen lisanslar ile yayınlanır.

B. Açık Kaynaklı Yazılımların Faydaları

Açık kaynak kodlu yazılımlar kullanıcılar tarafından, yazılım üzerinde daha fazla kontrol sahibi olmak, önceden yazılmış kodları görerek kendini geliştirmek, güvenlik gibi sebeplerle tercih edilir olmuştur. Özgür yazılım aktivistleri tarafından temelleri atılan açık kaynak kodlu yazılımlar, zamanla büyük firmalar tarafından da geliştirilmeye ve kullanılmaya başlanmıştır. Bireysel yazılımcılar, ticari firmalar ve vakıflar tarafından geliştirilen açık kaynak kodlu GNU/Linux, TeX, Mozilla Firefox, Apache, Open Office gibi yazılımlar sadece yazılımcılar ve araştırmacılar tarafından değil, ev kullanıcıları tarafından da kullanılmaktadır.

Açık kaynak kodlu yazılımlar, lisans ücretleri olmadığı için ücretsiz olarak kullanılabilen, kullanıcı ihtiyaçlarına göre kodda değişiklik yapılarak özelleştirilebilmektedir. Ancak açık kaynak kodlu yazılımlarda da bazı dezavantajlar mevcuttur. Yazılımcıları tarafından terkedilen yazılımlar yeni güncellemeler almayacak ve tüm değişiklikler kullanıcı tarafından yapılmak durumunda kalınabilir. Kapalı kaynak kodlu yazılımlar tarafından sağlanan destek çoğu zaman açık kaynak kodlu yazılımlarda bulunmamaktadır.[5]

III. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU

Günümüzde kişisel verilerin korunması ile ilgili problemler oluşmuş ve bu verilerin korunması için Avrupada General Data Protection Regulation (GDPR)[6], ülkemizde ise Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK)[7] yürürlüğe girmiş ve büyük bir adım atılmıştır. Kanun uygulamasının açık kaynak kodlu yazılımlara etkisi düşünüldüğünde iki konu gün yüzüne çıkmaktadır[8].

IV. PROBLEM I: GELİŞTİRİCİNİN PROJEDEN ÇIKMASI

Açık kaynak kodlu yazılımlarda geliştiricilerin projeden çekilmesi ve kişisel verilerinin silinmesini istemesi durumunda oluşacak problemlerdir. Kişisel verilerin korunması kanunu madde 7'de belirtildiği üzere açık rıza ile verilmiş olan kişisel veriler, kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından yok edilir, silinir ya da anonim hale getirilir[9]. Daha önce yapılmış araştırmalarda kaynak kod üzerinde çalışma yapılarak programcıya ulaşılabildiği ortaya

konmuştur[10][11]. Dolayısıyla açık kaynak kodlu projede bulunan kod parçacıklarının programcuyu belirlenebilir kılması sebebiyle, kişi tarafından yazılan kodlar kişisel veri sınıfına girmekte ve veri sahibinin talebi ile silinmesi gerekmektedir[12]. Ancak veri sahibi tarafından silinmesi istenen kod parçaları çok daha büyük bir projenin parçası olabilir ve kodların çıkarılması durumunda çalışmasını engelleyebilir. Bu gibi durumlar, bir çok insan tarafından kullanılan açık kaynak kodlu yazılımlar için büyük bir problem oluşturabilir.

V. ÇÖZÜM I: GDPR İSTISNA MADDE

GDPR incelendiğinde 17. bent "Silinme/Unutulma Hakkı" madde 3-d'de "veri silinmesine istisna olarak; verinin silinmesi, veri işlenmesinin kamu yararı, bilimsel veya önemli çalışmalarda verilerin silinmesi uygulanmayacaktır" ifadesi bulunmaktadır[13]. Bu istisna ile birlikte açık kaynak kodlu yazılımlarda, yazılımcılardan bir veya birkaçının projeden ayrılması ve cerilerinin silinmesini isteme durumunda proje korunmaya alınmış ve projenin kamu yararı düşünüldüğünde kararlılığının devamı sağlanmıştır. Ülkemizde yürürlükte olan Kişisel verilerin korunması kanunu incelendiğinde kişisel verilerin silinmesi öncelikle mevzuatta[14] tanımlanmış olup esaslar yönetmelikle düzenlenir ibaresi düşülmüştür. Yönetmelik incelendiğinde GDPR'da bulunan istisna maddelerin bulunmadığı gözlenmiştir[15]. Bu maddeler açık kaynak kodlu yazılımları koruması sebebiyle yönetmeliğe eklenebilir ve bu yazılımların KVKK ile oluşan ikilikleri giderilebilir.

VI. PROBLEM II: VERİ IHLALLERİNDE SORUMLULUK

Açık kaynak kodlu yazılımlar günümüzde binlerce kullanıcıya hizmet etmektedir. Ancak Bu yazılım projeleri incelendiğinde bazı projelerin vakıflar ya da ticari firmalar tarafından sahiplendiği görülürken bazılarının adı konmamış topluluklar tarafından geliştirildiği göze çarpmaktadır. Daha önceden yaşandığı gibi veri ihlalleri açık kaynak kodlu yazılımlarda da yaşanabilmektedir[16]. GDPR ve KVKK ile birlikte düşünüldüğünde açık kaynak kodlu yazılımlarda veri ihlallerinin sorumlusunun kim olacağı sorusunu akıllara getirmektedir. Bu gibi durumlarda şu anda kesin bir kanı olmasa da açık kaynak kodlu yazılım geliştiricilerin kişisel verilerin korunması kanunları ile olan ilgisi görülebilmektedir.

VII. ÇÖZÜM II: LISANSLAMA VE SÖZLEŞMELER

Açık kaynak kodlu yazılım geliştiricileri tarafından sözleşmelerle sorumluluğun kullanıcıya devredilmesi düşünüldüğünde, veri ihlallerinin önüne geçmek adına kurulmuş olan inisiyatifler ve yazılım derlemeleri yazılımcılara yol göstermektedir[17][18]. Ayrıca bu

inisiyatifler ve vakıflar tarafından rehberler ve dokümanlar hazırlanmaktadır[19].

VIII. SONUÇ

Açık kaynak kodlu yazılımlar ile kişisel verilerin korunması birlikte düşünüldüğünde, yazılımcıların atması gereken adımlar olduğu görülmektedir. Ancak kişisel verilerin korunması ile düşünsel olarak uyum içinde olan özgür yazılım geliştiriciler kanuna uymak ve veri ihlallerinin önüne geçmek için gereken adımları atmaya başlamışlardır[20].

Açık kaynak kodlu yazılımların getirmiş olduğu kendi verini kendin yönetme yeteneği kişisel verilerin korunması kanunları ile daha ileri bir seviyeye gitmekte ve insanların verileri üzerindeki kontrol artmasını sağlamaktadır.

REFERENCES

- [1] www.gnu.org
- [2] K. W. Miller, J. Voas and T. Costello, "Free and Open Source Software," in IT Professional, vol. 12, no. 6, pp. 14-16, Nov.-Dec. 2010.
- [3] <https://opensource.com/resources/what-open-source>
- [4] G. DeKoenigsberg, "How Successful Open Source Projects Work, and How and Why to Introduce Students to the Open Source World," 2008 21st Conference on Software Engineering Education and Training, Charleston, SC, 2008, pp. 274-276.
- [5] <https://blog.sonatype.com/auditing-the-use-of-open-source-software>
- [6] <https://eugdpr.org/>
- [7] <https://kvkk.gov.tr/>
- [8] <https://opensource.com/article/18/4/gdpr-impact>
- [9] <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6698.pdf>
- [10] Caliskan-Islam, Aylin, et al. "De-anonymizing programmers via code stylometry." 24th USENIX Security Symposium (USENIX Security), Washington, DC. 2015.
- [11] Rosenblum, Nathan, Xiaojin Zhu, and Barton P. Miller. "Who wrote this code? identifying the authors of program binaries." European Symposium on Research in Computer Security. Springer, Berlin, Heidelberg, 2011.
- [12] KVKK Yayınları ISBN : 978-975-19-6883-8 Nisan 2018, Ankara <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/7d5b0a2f-e0ea-41e0-bf0b-bc9e43dfb57a.pdf>
- [13] <https://gdpr-info.eu/art-17-gdpr/>
- [14] <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6698.pdf>
- [15] <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/10/20171028-10.htm>
- [16] https://www.theregister.co.uk/2017/09/20/equifax_vulnerability_could_be_widespread/
- [17] <https://www.opengdpr.org/>
- [18] <https://github.com/mitmedialab/GDPR-Hack-Day/blob/master/link-list.md>
- [19] https://www.linuxfoundation.org/wp-content/uploads/2018/05/lf_gdpr_052418.pdf
- [20] <https://www.linuxjournal.com/content/gdpr-takes-open-source-next-level>